

TOLFTE SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA DUODECIMA

Text Matt 12: 33-37. Predikan av Asbjörn Hjorthaug, Den Lutherske Menighet, Knapstad

Enten er treet godt, og da er også frukten god, eller treet er dårlig, og da er også frukten dårlig. Treet kjennes på frukten. Matt 12: 33

Gode frukter forutsetter gode trær og gode planter. Er ikke dette til stede vil avlingen bli dårlig.

Jesus er her i samtale med fariseerne, og utsagn som Jesus her kommer med må forstås ut fra denne situasjonen. Sist søndag møtte vi også Jesus i samtale med fariseerne og de skriftlærde. Her tok han et oppgjør med deres egenrettferdighet. Egenrettferdighet innebærer at en ikke trenger Jesus Kristi rettferdighet og det han har gjort for oss. Vi hørte om fariseeren og tolleren som bad i tempelet. Tolleren gikk hjem rettferdiggjort. Han var rettferdig på grunnlag av Jesu stedfortredende verk. Fariseeren ble dømt fordi han hadde sin egen rettferdighet som ikke holder for Gud. Likeledes fikk vi undervisning om de to sønnene som ble bedt om å arbeide i vingarden. Den ene sa nei og gikk- den andre sa ja og gikk ikke. Dette var et bilde på tollere og syndere som først sa nei. Deres vilje var bundet av satan, men etter å ha møtt Jesus angret de sine synder og fikk tro syndenes forlatelse. Den andre sønnen var et bilde på fariseerne som sa ja. De ville være Gud lydige og holde loven, men det var bare i det ytre. Dermed tok de ikke loven på alvor. Fariseerne trodde på menneskets gode vilje. Den var ikke av naturen ond. Den kunne oppdras og tuktes til å leve etter Guds vilje. De gav tydelige signaler til Gud om at han sendte sin Sønn forjevnes.

Med dagens tekst går Jesus inn i hovedproblemet som det naturlige mennesket ikke forstår og ser. Her er de blinde. Det ligger et dekke over øynene deres så de ikke ser (epistelteksten). Vi er totalt hjelpeløse og onde av naturen. I dagens evangelietekst møter Jesus en mann som var døv og nesten hadde mistet taleevnen. Slik er vi åndelig sett etter naturen. Vi er døve, blinde og kan ikke rope til Gud om hjelp engang.

Paulus sier det slik :

Dere var en gang døde på grunn av deres misgjerninger og synder. ... Vi fulgte lystene i vår syndige natur og lot oss lede av den og av våre egne tanker. Slik var vi av naturen under Guds vrede, likesom de andre. Efes 2: 1 ff

Så kommer Jesus med sitt *EFFATA*- Lukk deg opp, etter at han har stukket fingeren i ørene hans og med spytt på fingeren rørte ved hans tunge. Mannen blir frisk.

Slik gjorde Jesus det med oss også. Han fødte oss på ny i dåpens bad. Han gav oss nye ører, nye øyne, en ny tunge og et nytt hjerte. Vi som var døde vi lever nå. Vi ser det vi ikke før så, vi hører det vi av naturen ikke hørte, vi leser Skriften på en annen måte enn før. Jesus døde for mine synder og stod opp for at jeg skulle bli rettferdig for Gud. Jeg er fri. Det er ingen fordømmelse for meg.

Nye ører, ny tunge, nye øyne, nytt hjerte som nå skal arbeide for vår Herre og Frelser. Nå skal det produseres gode frukter. Der egoismen og hatet rådet – skal nå kjærligheten være altomfattende og nesten skal ha vår oppmerksomhet. Lovsangen skal ta plassen for forbannelsen.

Jesus taler til oss om frukter og trær. Gode frukter fra gode trær og dårlige frukter kommer fra dårlige

trær. Dette temaet tar han også opp i Bergprekenen:

På fruktene skal dere kjenne dem. Høster en kanskje druer av tornebusker eller fiken av tistler? Et godt tre bærer god frukt, et dårlig tre bærer dårlig frukt. Et godt tre kan ikke gi dårlig frukt, og et dårlig tre kan ikke gi god frukt. Hvert tre som ikke bærer god frukt, blir hogd ned og kastet på ilden. Derfor skal dere kjenne dem på fruktene. Matt 7: 16

Hvordan få til gode trær og gode frukter?

Fariseerne hadde den forestilling at de kunne av seg selv gjøre det gode – trene seg opp til å være gode trær som gav gode frukter. De aksepterte ikke at de var onde av naturen.. De lærte at de kunne av seg selv ved hjelp av Guds nåde gjøre seg selv til gode og rettferdige mennesker. Dette er en utbredt forestilling. Mennesket tror om seg selv at det er godt på bunnen. De har en god vilje. Arvesynden er ingen realitet. Synden sitter utenpå. Den kan børstes av eller vaskes av. Det naturlige mennesket er blind. Det ser ikke at det er fortapt. Det tror om seg selv at det er i stand til å gjøre gode gjerninger for Gud og selv lage seg en fortjeneste som gjelder for Gud. Hør på alle oppfordringene rundt om kring som spiller på dette. Du må ta deg sammen. Du må tro nok. Kom til oss og få hjelp. Ta i dag den rette beslutning. Misslykkes du, så er det deg noe det er feil med. Du må gi deg helt til Jesus. Du må satse mer, gi mer, be mer..... så står alle dører åpne for deg.

De ser ikke at syndes realitet er blodig alvor. En synder er i utgangspunktet dødsdømt.

SLM 51,7 Ja, jeg kom til verden med skyld, med synd ble jeg til i mors liv.

Slik sier David det, og vi har alt sitert Paulus i Ef. 2. Likevel så sier mange som kaller seg kristne: vi mennesker er ikke totalt fordervede. Vi har en rest som Gud kan bruke- som Gud kan hjelpe.

Mange sier at barn av den grunn trenger ikke dåpen som et nådemiddel. Barnet er uskyldig. Mange sier at mennesket har en fri vilje som kan styrkes og øves opp ved Guds hjelp. Nådemidlene er etter manges mening noe som skal hjelpe vår frie vilje til å ta de rette beslutninger og valg.

Gjennom dette ser de ikke at de forakter Guds frelse i Jesus Kristus. De tar ikke Gud på alvor. På grunn av vårt totale syndeforderv gjennom Adam sendte han sin sønn. Det var den eneste måten å berge oss på. Når en forkaster læren om arvesynden, så forkaster en Kristus og hans verk uten å være klar over det. Er det noe rart at Jesus tar hardt i?

Ormeynge! Hvordan kan dere si noe godt, dere som er onde? Det hjertet er fullt av, det taler jo munnen. Matt 12: 34

Uttrykket ormeynge må forstås på bakgrunnen av syndefallet. Slangen som var djevelen, førte menneskeslekten ut i synden og under dommen. Ormeynge er synonymt med djevelens barn. Jesus har tidligere sagt til fariseerne at de har djevelen til far. Dette uttrykket viser med all tydelighet begrepet arvesynden. Når vi fødes inn i denne verden så er vi ormeynge. Vi bærer Adams arv med oss. Vi er underlagt dommen.

JBS 14,4 Kan det komme en ren av en uren? Nei, ikke en eneste.

Vi har alt sett hva David sier i salme 51. Født i synd og avlet i synd.

Den alvorlige følgen av at en fornekter arvesynden er som vi alt har påpekt, at en ikke trenger noen Frelser, ingen dåp, ingen ny fødsel. Den uomvendte kan hjelpe Gud med omvendelsen ved å bestemme seg, ved å be, ved å ville rett. Dette er synergisme. Derfor gjelder det å påvirke, skremme, true og lokke vedkommende. Men som vi har sett, det kan ikke komme druer av tornebusk og fiken av tistler. Derfor må det et under til av De hellige Ånd slik at det skapes et nytt og godt tre som bærer gode frukter. Det må til et under som Den hellige Ånd gjør gjennom Guds Ord og gjennom dåpen.

Den skriftlærde Nikodemus fikk lære av Jesus at han måtte fødes på ny av vann og Ånd. Dette hadde han aldri hørt før av fariseerne og de skriftlærde. Skriften understreker med all tydelighet at det er Gud som handler med oss etter sin vilje:

Av sin frie vilje har han født oss ved sannhets ord, for at vi skal være en første frukt blant dem han har skapt. Jak 1: 18

Dette understrekes av det vi har lært av Luther i katekismen:

Jeg tror at jeg ikke kan tro- men den Hellige Ånd har opplyst meg med sine gaver

Troen er en Guds gave av nåde alene og et verk av den hellige Ånd.

Går vi til dagens episteltekst er det jo nettopp dette Paulus underviser om :

Denne overbevisning har vi i Kristus, for Guds ansikt. 2 Kor 3: 4

Ikke slik at vi av oss selv er i stand til dette; vi kan ikke tenke ut noe, som kom det fra oss. Det er Gud som har satt oss i stand til det, 2 Kor 3: 5

han som gjorde oss til tjenere for en ny pakt, som ikke bygger på bokstav, men på Ånd. For bokstaven slår i hjel, men Ånden gjør levende. 2 Kor 3: 6

Treet skal kjennes på fruktene. Fruktene av troen er fred, langmodighet, kjærlighet, tålmodighet, godhet, trofasthet, sakmodighet.(Gal 5) På disse fruktene skal andre kristne og verden kjenne oss igjen på at vi har troen. Fruktene viser seg i ord og gjerninger.

Men om vi selv begynner å granske våre egne gjerninger havner vi under loven, bokstaven. Leter vi etter kjennetegn i oss selv for å finne bevis for vår tro, da er loven der og slår i hjel. Vi mister frimodigheten og vissheten. Det vi finner er så nedslående. Paulus ble drevet til fortvilelse. Han fant bare synd og brudd på Guds vilje.

Hva ligger det så i Jesu utsagn:

Et godt menneske henter fram gode ting av sitt gode forråd, et ondt menneske henter fram onde ting av sitt onde forråd. Matt 12: 35

Det onde forrådet er det onde hjertet, vår gamle natur. Den bærer vi med oss, men den skal daglig druknes og dødes av lovens bokstav. Det gode forråd er det nye mennesket. Det er gjennomsyret av evangeliets lære. Vi er døpt og ikledd Kristi rettferdighet. Det var det Paulus i sin fortvilelse trøstet seg til: *"Ved Jesus Kristus vår Herre"* Så er det da ingen fordømmelse for den som er i Jesus Kristus.

Ved å komme i hu vår dåp og hva Gud der har lovt oss, så finner vi kjennetegn på at vi er Guds barn. Ved å ta til seg ordene i avløsningen: Dine synder er deg forlatt, har vi et ankerfeste for vår tro. Ved å motta Herren selv i nattverden har jeg atter et kjennetegn på at jeg eier troen. Han gir meg selv av nåde. Gjennom ordet som jeg hører, så klynger jeg meg til løftet, til evangeliet.

Vi finner ikke noe i oss selv som beviser vår salige tilstand. Vi henter alt ut fra Guds forråd som han gir oss og som er vårt.

Att troen ikke kommer fra oss selv uten fra Gud, understrekes også i de siste versene i teksten:

Det sier jeg dere: Hvert unyttig ord menneskene sier, skal de svare for på dommens dag. Ja, etter dine ord skal du kjennes rettferdig, og etter dine ord skal du dømmes skyldig." Matt 12. 36

Våre ord gjenspeiler vårt hjerte, frukten og treet. Mennesket dømmes etter sine ord.

Unyttige ord er etter loven når vi misbruker Herrens navn, baktaler vår neste, bærer falskt vitnesbyrd mot vår neste, bryter de 10 bud. Unyttige ord er når vi sidestiller den falske lære med Kristi evangelium og i spørsmålet om frelsen blander inn egne gjerninger og forsvarer falsk lære.

Å bli kjent rettferdig etter "dine ord" skjer når Gud erklærer den som bekjenner sin synd for rettferdig. Da dømmes en eller frikjennes en etter evangeliet. Den som ikke blir erklært rettferdig er den som vil stå i sine egne gjerninger og ikke ta i mot Kristi rettferdighet. Denne vil bli dømt skyldig etter loven. Amen.